

Rødt Nytt

GRATISAVISA TIL RØDT Nr. 3 2011

B-Postabonnement

Revolusjonene i Midtøsten:

Demokrati neste?

Returadresse: Rødt
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

Foto: Al Jazeera/CC.

Adecco

Adecco-skandalen:

Anbudsordninga er problemet

Foto: Adecco.

Rødt Oslo:

Vil ha sekstimersdag i eldreomsorgen

Foto: Brage Aronssen.

VÅRT ARBEID – VÅR VELFERD:

“Vi godtar ikke at velferdsstaten settes ut på ambud.”

TURID THOMASSEN, LEDER I RØDT

ØKONOMI:

“Oljeleitingsselskapene er det største subsidiesluket i Norge.” JENS INGVALD OLSEN, RØDT TROMSØ

Turid Thomassen
turid.thomassen@roedt.no
leder i Rødt

Arbeidernes dag

LEDER

I hånda holder du Rødt Nytt's utgave i anledning arbeidernes kampdag, 1. mai. I ei tid hvor store deler av Europa er i krise, Midtøsten brenner og Asia er rammet av alvorlige naturkatastrofer, er det lett å glemme at vi her hjemme også har viktige utfordringer foran oss. Den norske velferdsstaten, som vi kan takke for at Norge kunne møte finanskrisa uten store omstillinger, er under angrep. Valget 2011 står om en forsterka satsing på velferd og fellesskap eller et samfunn basert på den sterkeste rett.

Rødt spiller på lag med dem som slåss mot nedlegging av lokalsjukehus, som kjemper for skikkelige forhold på arbeidsplassen, som krever at omsorg for eldre ikke blir en salgsvare. I kommunestyre og fylkesting over hele landet vil Rødt jobbe sammen med folk mot sentralisering og distriktsrasering, for bærekraftige kommuner der folks velferd er et felles ansvar. Det er vanlige folks arbeid som har skapt den norske velferdsstaten, og vi godtar ikke at den settes ut på anbud. Det er dette som ligger bak Rødts valgslagord *Vårt arbeid - vår velferd*.

1. mai er en internasjonal kampdag som arbeiderbevegelsen har brukt til å solidariser seg med folk som slåss mot urettferdighet i andre land. Sjelden har det vært mer aktuelt enn i dag. Opprørsbølgen i Midtøsten kan være det første steget mot å skape en demokratisk og sjølstendig region. Det er lett å ønske opprørene velkommen, men det har også ført til vanskelige spørsmål Norge må ta stilling til. Rødt er det eneste partiet som tar klar avstand fra vestlige bombetokt i Libya, samtidig som vi støtter opprøret mot Gaddafi. Da er det ekstra gledelig å ha fagbevegelsen med på laget. Et viktig vedtak slår fast at «LO i Oslo krever at den NATO-ledede militæroperasjonen mot Libya må stanses og at Norge må ta initiativ til at FN bidrar eller innkaller til forhandlinger mellom de krigførende partene».

1. mai blir startskuddet for kommunevalgkampen. Rødt stiller lister i alle 19 fylker og 99 kommuner og bydelsutvalg. Men skal vi vinne kampen mot markedskreftene trenger vi mer enn stemmer. Vi trenger en slagkraftig fagbevegelse, og ei sterk og mangfoldig venstreside som arbeider sammen for å styrke velferden. Sist men ikke minst trenger vi et tydelig alternativ til det kapitalistiske samfunnssystemet.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)
Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

Vil ha slutt på anbudsord

Rødt-nestleder: Bjørnar Moxnes vil ha slutt på privatisering av kommunale tjenester. Foto: Magne Hagesæter.

SOSIAL DUMPING

Brage Aronsen brage@roedt.no

– Byrådet hadde ikke noe annet valg enn å si opp kontraktene med Adecco. De gjør imidlertid ingenting med årsaka til sosial dumping; konkurranseutsettinga og anbudspolitikken, der de ansattes lønns- og arbeidsforhold blir salderingsposten, sier Bjørnar Moxnes.

Moxnes er gruppeleder for Rødt i Oslo bystyre og nestleder i partiet. Han forteller at saken rundt Adecco slett ikke er unik blant selskaper som leverer tjenester til kommunen.

– I fjor vår streika sjukepleierne på de kommersielle sjukeheimene i Oslo mot det de kaller «pirat sektor». De fikk over 70.000 mindre i årslønn enn kolleger på Oslos offentlige

sjukehem. De hadde ingen ansiennitetsstige, ingen garanti for full lønn under sjukdom, svangerskap, fødsel eller adopsjon, og heller ingen tariffesta pensjonsordning.

– I hjemmetjenestene har vi sett at filippinske sjukepleiere og hjelpepleiere hyra inn av kommunen gjennom selskapet Asor, har utført arbeid uten å få lønn for det. Asor har hjelpepleiere og sjukepleiere i 11 bydeler, og hadde fram til i fjor vår mottatt 65 millioner kroner fra Oslo kommune for utleie av helsepersonell, forteller Moxnes.

– Frp/H-byrådet fortsetter anbudsordninga som om ingenting har hendt. De overser glatt sammenhengen mellom konkurranseutsetting og sosial dumping. De later som Adecco er det ene råte eplet, men som sagt ser vi grov sosial dumping innen reinhold, hjemmetjenestene, på de kommersielle sjukeheimene, og innen renovasjon. Det borgerlige byrådet driver en kynisk anbudspolitikk, der de ansattes rettigheter er uviktig.

Oljeselskap med sugerør i statskassa

ØKONOMI

Brage Aronsen brage@roedt.no

– De som følger med i den offentlige debatten kan lett få inntrykk av at det er landbruket, fiskeriene, eller reindrifta som er de store subsidieslukene i Norge. Sannheta er at oljeleitingsselskapene er den desidert mest subsidierte næringsvirksomheta i Norge, forteller Jens Ingvald Olsen, gruppeleder for Rødt i Tromsø.

– Fra 2004 blei det med tilslutning fra hele

Stortinget innført ei ordning der selskap som driver leiting etter olje og gass får refundert 78% av utgiftene sine av staten. Av en kostnad på 1 milliard betaler altså staten 780 millioner kroner. Disse milliardsubsidierne er en invitasjon til spekulativ gambling med landets økonomiske ressurser. Mange av selskapene har under 20 ansatte, og er oppretta av større selskap eller reine spekulanter for å få tilgang på ekstremt billig statlig kapital, som dette jo er. Antall leitelisenser har økt kraftig de siste par åra, utbetalingene vil raskt nærme seg 15-20 milliarder kroner, sier Olsen.

– Det er ingen krav til at disse selskapene må finne olje for å nyte godt av ordninga, eller at de skal utvinne det de eventuelt finner. Av de selskapene som i 2009 mottok vel 9 milliarder i

t på nninga

LO-leder Roar Flåthen mener EUs vikarbyrådirektiv kan bidra til å løse problemene i bemanningsbyråene?

– Det er et overraskende og bekymringsverdig signal fra LO-ledelsen. Målet med vikarbyrådirektivet er nettopp å fjerne de eksisterende restriksjonene for bemanningsselskapene. Vi trenger mer regulering, ikke mindre, og derfor går vi inn for helt andre tiltak.

– For det første må en representativ fagorganisasjon få anledning til å reise straffesak ved påståtte brudd på Arbeidsmiljøloven. Når en sak skal reises, for eksempel mot ulovlige ansettelser, er det den enkelte arbeideren som i dag må ta støytten. Derfor er det nesten ingen saker som blir reist. Fagforeningene sitter maktesløse og ser at loven brytes. Med en lovendring vil det bli mye lettere å slå ned på brudd på Arbeidsmiljøloven. Her er det på høy tid at regjeringa kommer på banen.

– For det andre må tillitsvalgte få innsynsrett i

lønns- og arbeidsvilkår for innleide – uten dagens taushetsplikt. Videre trenger vi bedre vilkår for allmenngjøring av tariffavtaler. NHO har trent allmenngjøring hele tida, derfor må vi få slutt på at begge parter må være enige om allmenngjøring for at det skal iverksettes. Det må være tilstrekkelig at én part, i praksis LO, krever allmenngjøring.

Hvordan bekjemper vi best sosial dumping?

– Vi må vi ta tilbake tjenestene som nå er privatisert, til offentlig regi. Rødt krever at våre penger skal gå til vår velferd. Vi godtar ikke at kommersielle selskaper skal få ha sugerør i kommunekassene. Derfor går vi til valg med nulltoleranse mot privatisering. Kommunene må også aktivt bruke selskaper som har tariffavtaler. Det er en god forsikring mot sosial dumping, og for ryddige forhold, avslutter Moxnes.

subsidier blir de fleste aldri utvinningsselskap. Som regel selger de hele eller deler av lisensen til et av de store oljeselskapene hvis de gjør drivverdige funn.

– Et eksempel på en slik «oljemugg» er North Energy AS, et lite selskap i oljenæringa. Ved opprettelsen i 2007 var North Energy et nordnorsk selskap, der mange av aksjonærene var kommunalt eide kraftselskap i Finnmark og noen i Nordland. Etter børsnotering er i dag 9 av de 20 største aksjonærene utenlandske investeringsselskap. I 2009 fikk North Energy utbetalt 147,1 millioner av våre skattepenger, og i 2010 økte beløpet med 65% til 221,7 millioner kroner uten at de har funnet så mye som en dråpe olje.

– Styreleder Johan Petter Barlindhaug forsvarer seg med at oljeselskapene som utvinner olje må betale 78% skatt av overskuddet sitt, 50% mer enn den vanlige bedriftsskatten på 28%. North Energy betaler ikke skatt i det hele tatt. Ved å føre regnskapsmessig underskudd får de et sugerør i statskassa. Regnskapet for 2009 viser at North Energy hadde 9 direktører med over 1 million hver i lønn, med administrerende direktør Erik Karlstrøm på toppen med lønn, pensjon, fri

Kritisk til subsidier: Jens Ingvald Olsen vil fjerne oljebransjens sugerør i statskassa. Foto: Brage Aronsen.

bolig og bil for om lag 8 millioner. De samlede lønnskostnadene for selskapet med 37 ansatte var på hele 62,37 millioner kroner.

– Etter at Stortinget innførte disse monsterversubsidiene har antallet oljeleitingsselskap økt fra 12 til 44. Ingen andre næringer i Norge er i nærheten av slik statsstøtte. Staten kunne finansiert det aller meste av utbygging av jernbane til Tromsø i stedet for et par års skatterefusjoner til eierne av disse oljemuggene. Ordninga er ødeleggende for utvikling av framtidsette næringsvirksomhet og samfunnsnyttig infrastruktur, avslutter Jens Ingvald Olsen.

RØDT Norge RUNDT

OSLO:

Ønsker sosial boligbygging

– Å bygge boliger er en god investering for kommunen, siden verdien på eiendom bare øker. Behovet for boliger med billigere husleie i Oslo er enormt, sier bystyrekandidat for Rødt Oslo, Reza Rezaee til Utrop.

– Da jeg jobbet på vestkanten, så jeg at det var problemer med rus og fattigdom der også, men det finnes få kommunale boliger. Det må bygges flere kommunale boliger i Oslo Vest, sier han.

ROMERIKE:

Anmelder Incita

Rødt har anmeldt det lokale helsekonsernet Incita for brudd på arbeidsmiljøloven ved driften på Bøn sjukehjem, skriver Eidsvoll Ullensaker Blad.

– Bakgrunnen er at Incita sjøl har gått ut og forklart at de under press om å tilfredsstille pleiebehovet har måttet gjøre tiltak som går ut over arbeidskraften. Det er ingen god løsning verken for dem som skal få tjenester, eller de som skal utføre tjenestene, sier Rødt-leder Turid Thomassen.

RISØR:

– Legg ned Sellafield

Rødt-ordfører i Risør, Knut Henning Thygesen, mener det er på tide at Norge som nasjon tar klarere stilling mot atomkraft.

– Atomkatastrofen i Japan aktualiserer en rask og kontrollert avvikling av det forurensende og farlige atomgjenvinningsanlegget i Sellafield. Nå er tida inne for å øke det norske presset for å få det lagt ned, sier Thygesen til Aust Agder Blad.

LIER:

Gert Nygårdshaug på Rødt-liste

Den anerkjente forfatteren Gert Nygårdshaug stiller på annenplass på Rødt-lista i Lier.

– Vi må ha et politisk alternativ til krigshisserne våre som ikke nøler med å sende jagerfly til Libya. Rødt er det eneste partiet som er kritisk til at Norge bidrar i krig langt unna vårt eget land. Regjeringa våger ikke en gang å kalle det krig. Det er helt håpløst, sier Nygårdshaug til Lierposten.

Ønsker kommunal drift: Magni Svarstad.
Foto: Brage Aronsen.

Rovdrift går ut over pasienter og ansatte

SOSIAL DUMPING

Brage Aronsen brage@roedt.no

En rekke private sjukehem har mista sine kontrakter med kommunene på grunn av avsløringer om brudd på arbeidsmiljøloven. På Klæbu sjukehem i Trøndelag har rovdrifta på de ansatte også gått ut over kvaliteten på pasientbehandlninga, mener Magni Svarstad.

Svarstad er nyvalgt leder i Rødt Sør-Trøndelag og står på andreplass på fylkeslista i fylket. Hun er rysta over historiene fra Klæbu sjukehem.

– På det Adecco-drevne sjukehjemmet i Klæbu kommune har det i likhet med andre privatdrevne sjukehem blitt avdekket grove brudd på Arbeidsmiljøloven. Ansatte ved sjukehjemmet har jobba doble vakter uten overtidstillegg og har vært så underbemanna at det har gått ut over kvaliteten på behandlinga av de eldre, sier Svarstad.

– De ansatte har fortalt hvordan de har slitt med en følelse av å ikke kunne gi forsvarlig hjelp, og at det sjelden har vært tid til omsorgsdelen av jobben. Pasienter har blitt liggende hele dagen og det har i noen tilfeller gått 15 timer mellom måltider. Slik blir det når private får ta over omsorgstjenester med mål om å tjene penger.

– Klæbu kommune har som mange andre distriktskommuner en pressa økonomi. Derfor har de satt ut viktige oppgaver til private aktører for å spare penger. I omsorgssektoren er mellom 75 og 80 % av utgiftene lønnsutgifter, og mange kommuner har forsøkt å kvitte seg med denne utgiftsposten. Politikerne har sett mellom fingra på problemene for å få budsjettene i balanse, uavhengig av om de ansvarlige har kommet fra Høyre og FrP som i Oslo, eller Senterpartiet som i Klæbu.

Da Arbeidstilsynet besøkte Klæbu sjukehem konkluderte de med at de ansatte viste et stort personlig og faglig engasjement for jobben de var satt til å utføre. Arbeidstilsynet påla Adecco å bedre forholdene, blant annet gjennom å kartlegge og evaluere arbeidssituasjonen for å forhindre uheldig arbeidspres.

– Heldigvis har kommunen sagt opp kontrakten med Adecco. Nå har kommunen tatt over drifta og vi er forberedt på å stå på mot eventuelle nye anbudsrunder, sier Svarstad.

– Adecco-saken viser at det er kommunene som bør ha hovedansvaret for omsorgen overfor egne innbyggere. Dette gjelder ikke bare for sjukehem, men også andre velferdstjenester. Ved kommunal drift forsvinner behovet for profittmaksimering og en får et bedre grunnlag for ryddige forhold. Gode velferdstilbud koster, og derfor mener vi at statens overføringer til kommunene må styrkes. Vi må kunne bruke penger på det som er viktig i livet, som folks velferd. Både i arbeidslivet og for de som trenger pleie, må livskvalitet og verdighet veie tyngre enn kroner og øre.

Utfordringer: Norsk fagbevegelse står overfor store utfordringer i 2012. Foto: Rødt Nytt.

Fagbevegelsen med blikket vendt mot 2012

FAGLIG

Anders Hamre Sveen anhams@yahoo.no

LO og NHO ble enige i mellom-oppgjøret 2011. Mange faglige aktivister har nå blikket festa mot tariffoppgjøret i 2012. Tunge spørsmål som pensjon og likelønn vil bli viktig også neste år.

Hanne Lise Fahsing arbeider for 1881. Hun er fagorganisert i EL & IT Forbundet og medlem av Rødts faglige utvalg. Hun er en av dem som allerede har begynt å tenke på neste års oppgjør.

– Jeg mener at det er på tide å vurdere hele frontfagmodellen. Kjør en annen sektor først i tariffforhandlingene i 2012, sier Fahsing. Hun får støtte fra lederen av LO i Trondheim, Arne Byrkjeflot:

– Det er meningsløst at en verkstedsindustri som sliter skal sette rammene for lønnsoppgjøret. Det finnes ikke noe godt argument for at det alltid skal være den samme yrkesgruppa som skal gå foran i tariffoppgjøret, sier Byrkjeflot.

Likelønnskampen fortsetter

Fahsing er verken fornøyd med utviklinga innen lavtlønnsgrupper eller utviklinga i forhold til likelønn.

– Innføring av sekstimersdag med full lønnskompensasjon er et nødvendig tiltak for å få til likelønn, slår Fahsing fast.

Kvinner på tvers, som er et samarbeidsforum mellom kvinnedominerte fagforeninger og kvinneorganisasjoner, mener at det er nødvendig å kreve en egen kvinnekamp, også i tariffoppgjøret i 2012.

– Det er nødvendig med arbeid for likelønn i hver enkelt bransje, ut fra særegne forhold, og

på hver enkelt arbeidsplass. Men det er også nødvendig å jobbe for kravet om kvinnekamp. Likelønsspørsmålet kan ikke løses innenfor rammen av tariffoppgjøret. Denne kvinnekampen skal gå til kvinnedominerte grupper i offentlig sektor, både de høyskoleutdannede og grupper med lavere lønnsnivå, og det er viktig at disse gruppene ikke lar seg spille ut mot hverandre, sier Siri Jensen fra Kvinner på tvers.

Pensjoner og utjevning

Også pensjonskampen vil spille en viktig rolle i året som kommer. EL & IT Forbundet vil arbeide for en lovfesting av at tjenestepensjonsordningene skal administreres av Folketrygden eller en annen non-profitordning i regi av det offentlige.

– Dette er et viktig krav som bør gjennomføres så raskt som mulig, sier Sissel Hallem, leder av EL & IT Forbundets klubb i Relacom og styremedlem i LO i Oslo.

Hallem er opptatt av at fagbevegelsen i privat sektor må arbeide for å få omgjort prinsippet om at man skal tape på å måtte gå av tidlig.

– Det er klasseperspektivet i dette prinsippet som vi ikke må gi oss på. De nye opptjeningsreglene for AFP i privat sektor er uakseptabelt dårlige og må endres. Jeg er også opptatt av avtalefesting av vilkår i tjenestepensjonsordningene. Minstesatsen på innskuddsordningene må heves betraktelig. 2 prosent er ingenting, sier Hallem.

Hun forteller at hun forventer et dårligere resultat i årets mellomoppgjør mellom LO og NHO.

– Jeg skulle likevel gjerne ha sett mer i generelt tillegg og et høyere beløp for lavtlønte. Når mange ikke har mulighet til å ta ut noe ekstra lokalt er ikke det generelle tillegget nok til verken å utjevne eller til å gjøre noe for lavtlønte, slår Hallem fast.

Ammerudlunden: Det privatiserte sjukehuset på Grorud bør få sekstimersdag, mener Victoria Rweikiza og Ingrid Baltzersen. Foto: Rødt Nytt.

Vil ha sekstimersdag i eldreomsorgen

SEKSTIMERSDAG

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Rødt gjennomfører i disse dager en landsomfattende kampanje for forsøk med sekstimersdag. 8. mars leverte Rødt i Oslo et forslag om å innføre sekstimersdag ved sjukehus og i hjemmetjenesten i hovedstaden.

– De skulle hatt sekstimersdag, tenkte jeg da ulovlighetene ved sjukehuset ble kjent, sier Victoria Rweikiza i Rødt Grorud. Det er hennes lokallag som lanserte idéen om sekstimersdag i eldreomsorgen i Oslo etter skandalen ved det Adecco-drevne sjukehuset Ammerudlunden i Bydel Grorud.

– TV-bildene av de ansatte gjorde meg trist og rasende. Dette er bruk og kast av arbeidskraft. De som jobber der har blitt utnyttet på det groveste. De ville umulig klart å gjøre en god jobb fram til pensjonsalder under slike forhold. Kroppen ville sagt stopp lenge før.

Sekstimersdag som svar på Adecco-vilkår
Rweikiza forteller at Rødt-laget tok kontakt med Rødt i Oslo bystyre for å fremme et forslag om sekstimersdag i eldreomsorgen.

– Vi syntes dette lød som en god idé, sier bystyreprerentant for Rødt, Ingrid Baltzersen.

– Både de som har vært utsatt for uakseptable ekstrabelastninger på Adecco-sjukehusene og alle andre som jobber i eldreomsorgen i Oslo fortjener at Oslo kommune iverksetter tiltak som monner. Det beste enkelttiltaket vil være å innføre sekstimers normalarbeidsdag.

Bedre kvalitet på omsorgen

Bystyregruppa har sett på erfaringene fra det

kommunale sekstimersdagsforsøket i Oslo mellom 1995 og 1997. Baltzersen forteller at 103 hjemmehjelpere, hjelpepleiere og sjukepleiere den gangen jobba sekstimersdag med full lønnskompensasjon i kommunehelsetjenesten i en bydel. 17 av de 103 var nyansatte for å kompensere for den kortere arbeidstida.

Ett sjukehus var med i dette forsøket. Her blei turnusen lagt om fra todelt til tredelt i samarbeid med de ansatte. Ut fra nøyaktig kartlegging blei personaltettheten økt når behovet for pleie, hjelp og omsorg var størst. Dette førte til en mer individorientert tjeneste. Pasienter, pårørende, ansatte og ledere ga den gangen uttrykk for at tjenestekvaliteten hadde endra seg til det bedre.

– Disse erfaringene er viktige. Men like viktig er det at de ansatte opplevde overgangen fra todelt til tredelt vaktturnus som positiv. Når vaktene var bedre tilpassa pasientenes behov, opplevde de ansatte å ha bedre tid. Stress og press blei mindre. I rapporten fra forsøket har de ansatte beskrevet at de følte opplagthet og glede, mer mening i arbeidet og større tilfredshet ved opplevelsen av å ha bedre tid til pasienter og brukere, sier Baltzersen.

Et anstendig arbeidsliv

Ansatte innen helse- og sosiale tjenester ligger i dag på toppen av uførestatistikken.

– Det er mange tunge løft på et sjukehus. De som er bekymra for antall uføre og framtidig mangel på arbeidskraft i omsorgssektoren, bør etter min mening støtte kravet om sekstimersdag, sier Baltzersen. Hun er ikke i tvil om at flere da vil kunne stå i arbeid fram til pensjonsalder.

– Sekstimersdagen vil gi et mer anstendig arbeidsliv og et bedre liv for de ansatte, samtidig som det vil gi bedre kvalitet på omsorgen, avslutter bystyreprerentanten.

Sekstimersdag: Et offensivt krav for styrking av velferdsstaten. Foto: Brage Aronsen.

Sekstimerdagen – et columbi egg

SEKSTIMERSDAG

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Magnhild Folkvord var en av forfatterne av Sekstimerdagen - den neste store velferdsreforma? (2008), mens Astri Melheim var pådriver for den norske utgava av 6-timersdagen på Kellogg's (2005) et par år tidligere. Rødt Nytt tok utgangspunkt i bøkene for en samtale om sekstimersdagen.

– Sekstimerdagen er et columbi egg som kan gjøre det realistisk for mange flere kvinner å jobbe heltid. Det er grunnleggende for muligheten til økonomisk sjølstendighet og vil gjøre livet mer levelig for mange av dem som har det altfor slitsomt med full jobb og mye ansvar for hus og unger, sier Folkvord.

– Enig, men full lønnskompensasjon må til. Også kvinner må få mulighet til fulltid og få full lønn. Dette er sentralt for kvinners økonomiske sjølstendighet. Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn vil minske. Det vil endre maktforholda mellom kjønnene. Sekstimerdagen har derfor også et kjønnsmaktperspektiv, sier Melheim.

– Men det vil sjølsagt også være et gode for menn. Når flere menn gjør gode erfaringer med pappaperm, må en tru at de også vil ønske seg bedre tid til ungene etter det første leveåret, mener Folkvord.

– Den viktigste årsaken til at vi ikke har sekstimerdag er nok at forkorting av normalarbeidsdagen fra 7,5 timer til 6 timer vil øke prisen på arbeidskrafta. Arbeidsgiversida jubler ikke for det, men vil heller ha mer fleksibilitet og rett til å justere arbeidstida ettersom det passer på ulike typer arbeidsplasser.

– Kortformen er at sekstimersdagskravet er et antikapitalistisk krav, det rammer profitten. Derfor er motstanden blant arbeidsgivere og makthavere så stor. Men det er et beskjedent krav med tanke på den voldsomme veksten i den norske verdiskapninga. En rapport fra Statistisk sentralbyrå i 2008 viser at kravet er fullt mulig å gjennomføre, sier Melheim.

– Fram til nå trur jeg også at det har spilt ei rolle at det først og fremst er kvinnene som har sett kravet som viktig, mens de sentrale posisjonene i fagbevegelsen har vært dominert av menn. Enkelte har kanskje sett det som like greit å ikke komme hjem fra jobben før middagen var klar? spør Folkvord.

– Boka om sekstimerdagen på Kellogg's forteller om erfaringer gjort gjennom 50 år med sekstimerdag. Fabrikkarbeiderne ved Kellogg's forteller om glede, trivsel, flere fellesaktiviteter, mer tid til hverandre. Det er snakk om folks velferd. Jeg syns det er et flott samfunns mål: Økonomisk sjølstendighet for kvinner, mer glede, økt trivsel og bedre helse for alle, avslutter Melheim.

Turnusaksjonist: Axel Lupton slåss for å bevare turnustjenesten. Foto: Brage Aronsen.

Nedlegging av turnustjenesten kan skape legemangel

HELSE

Brage Aronsen brage@roedt.no

Et nytt forslag fra Helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen kan føre til legemangel i mange av landets kommuner. Helseministeren foreslår endring av turnustjenesten, fra trekningsbasert til søknadsbasert opptak. Medisinstudentene liker forslaget dårlig og frykter omlegginga kan føre til legemangel i distriktskommunene.

– Vi frykter at resultatet av å erstatte dagens turnusordning med søknadsbaserte nybegynnerstillinger, vil bli et økt fokus på spesialisert helsevesen retta inn mot de store prestisjetunge universitetssjukehusene. Små kommuner som allerede sliter med rekruttering av leger vil tape i en umulig kamp mot sentrum, forteller Axel Lupton fra medisinstudentenes turnusaksjon.

– Turnustjenesten har sikra god legefördeling i hele landet. Dette har igjen vært med på å gi alle leger en innsikt i hvordan helsesystemet er organisert på andre steder enn der de har vokst opp, studert og arbeidet. Det er ingen hemmelighet at de viktige beslutningene tas i sentrale strøk. Til nå har vi visst at mange av de legene som er med i beslutningsprosessene har vært utplassert på Røst eller i Norkapp. Dette vil ikke være tilfelle med den nye ordninga.

– Helseministeren mener at legedekninga i distriktene vil bli bedre. Dessverre viser erfaringene fra Sverige at det er distriktene og lavstatus-spesialiseringene som får lide i et søknadsbasert system. Dagens ordning gir oss et bredt faglig grunnlag for videre legegjerning. Turnustjenesten er en del av utdanninga vår, og det bør den fortsette å være. Om vi ikke tar vare på de kvalitetene ordninga har, vil det til syvende og sist gå utover pasientsikkerheten.

– Vi mener at ordninga i dag er god, men vi ser at den har et kapasitetsproblem. Vi mener at alle som skal melde seg opp til norsk turnustjeneste skal være motivert og satt inn i hvordan det norske systemet fungerer. Det er viktig å sikre at de som melder seg opp til turnustjenesten faktisk tilfredsstillende disse kravene. Derfor mener vi at man må innføre en fagprøve som skal teste alle studenter i samfunnsmedisin, trygdemedisin, sosialmedisin og organisering av helsetjenester i Norge. Fagprøven skal være gjennomført før oppmelding. Vi ønsker også å innføre depositum før oppmelding, stramme inn språkkravene til alle som melder seg opp og styrke Statens Autorisasjonskontor for Helsepersonell for å sikre god organisering av tjenesten, avslutter Lupton.

Ikke rør fødestua: Mange kommuner rammes av sentraliseringa i helsevesenet. Her fra Svolvær i Lofoten. Foto: Brage Aronsen.

Kjemper for lokale helsetilbud

HELSE

Jo Skårderud jo.skorderud@gmail.com
Magne Hagesæter magne@roedt.no

Demokratisk kontroll over sjukehussektoren, desentralisering av ledelsen, mindre rapportering og mer tillit til de ansatte er blant kravene Bente Øien Hauge, koordinator i Folkebevegelsen for lokalsjukehusene, reiser overfor regjeringa.

Regjeringa svarer med å stenge fødeavdelinga ved Nordfjord sjukehus og redusere helsetilbudet i Odda, Lærdal og Gravdal. Hauge er ikke i tvil om at dette bare er begynnelsen.

– Erfaringsmessig begynner de alltid med å legge ned fødetilbudet. Se bare på Aker sjukehus og Florø. Fødeavdelinga er på mange måter en skanse, og når den er tapt, da forsvinner snart akuttberedskapen. Etter den klassiske oppskriften legger man så ned noe av den kirurgiske virksomheten, deretter sier man opp kjøkkenpersonalet, og snart er man godt i gang med demontering av hele sjukehuset, sier Hauge.

Folkekrav om helsetilbud

I distriktsnorge er kravet om å bevare et fullgodt helsetilbud enormt. Folkeaksjonen har støttespillere i alle partier, fra Rødt til FrP, og nasjonalt har de som ønsker å bevare det lokale helsetilbudet folket i ryggen. Hauge kan fortelle om undersøkelser som viser at 80% av befolkninga ønsker å beholde lokalsjukehus med akutt hjelp og fødetilbud. Flertallet ønsker lokalsjukehus, men fortsatt er det noen som presser på for sentralisering av helsevesenet.

– Folkebevegelsen er jo en tverrpolitisk organisasjon, men det er ikke noen hemmelighet at vi ser hvordan markedskreftene påvirker politikerne og politikken. Det har for eksempel kommet fram at en gruppe private interesser, gjennom tankesmia Visjon Helse 2015, i stor grad har vært med å legge premissene for Samhandlingsreformen. At den helseministeren som lanserte Samhandlingsreformen og tilsynelatende hadde størst visjoner for sektoren, forsvant til det private næringslivet bekrefter jo inntrykket. Bjarne Håkon Hanssen er for øvrig den eneste helseministeren som ikke ville møte Folkebevegelsen for lokalsjukehusene.

Et argument Hauge ofte får høre fra sentraliseringstilhengere er man kan ikke ha et sjukehus på et hvert nes. Det er et argument hun har vanskelig for å ta på alvor.

– Det provoserer meg når man på en så flåsete måte avfeier et helt legitimt krav om å få beholde rimelig reisevei til akuttberedskap og fødetilbud.

Faglig sjukehusopprør

En av dem som har gått i spissen for å beholde det lokale fødetilbudet er Terje Kollbotn, leder av LO i Indre Hardanger og kommunestyre- og fylkestingsrepresentant for Rødt i Odda. Han har tatt initiativ til et nytt nasjonalt sjukehusopprop, etter at regjeringa vedtok å legge ned fødeavdelingene i Odda, Lærdal, Nordfjordeid og Gravdal.

– Denne kampen må vinnes nasjonalt, sier en kampklar Kollbotn, som på hjemmebane allerede har sikra seg støtte fra samtlige partier i kommunestyret i Odda og representatskapet i LO Indre Hardanger.

– 1. mai kommer til å bli sterkt prega av sjukehuskampen, sier Kollbotn, som også melder at de vil lese opp det nasjonale LO-oppropet i Odda og mange andre steder denne dagen.

– Vi godtar ikke noe annet enn klare garantier for fullverdige lokalsjukehus med føde- og akuttberedskap, slår aksjonisten fast.

Slår tilbake mot sentraliseringspresset

Bente Øien Hauge er klar på at utviklinga i helsesektoren går i feil retning.

– Det blir dårligere fordi en for stor del av omstillingene i spesialisthelsetjenesten og fødselsomsorgen handler om å spare penger, ikke om å forbedre tjenestene. Avgjørelser tas i konsernledelsen, og det fokuseres for mye på budsjettbalansen. Helseforetakene er prega av for mye styring ovenfra og ned. Dette begynner på toppen med departementet som dikterer de regionale helseforetakene, som igjen dikterer de lokale. Det er for lang avstand mellom de som bestemmer og de som blir berørt, sier Hauge, som sammen med Folkebevegelsen for lokalsjukehusene har tenkt til å vinne kampen for fullgode helsetilbud lokalt.

– Vi gir ikke opp, sjøl om det er tunge motbakker. I politikken er alt mulig, og vi må støtte de ansatte så de holder ut mens vi kjemper. Jeg har alltid med meg Jan-Erik Volds strofe: *Det er håpløst og vi gir oss ikke!* Den bruker jeg ofte.

Kappløp: Delelinjeavtalen mellom Norge og Russland har skapt enorme forventninger til oljevirsomhet i Barentshavet. Foto: Marte L. Kopstad/Utenriksdepartementet.

Nå starter kappløpet om olja i Barentshavet

OLJEVIRKSOMHET

Mari Eifring mari@roedt.no

Miljøbevegelsen vant det første slaget om Lofoten, Vesterålen og Senja. Men når seiersrusen har lagt seg må oljemotstanderne forberede seg på neste slag. Regjeringa har nemlig ingen planer om å trappe ned norsk oljevirsomhet.

Fylkestingsrepresentant for Rødt i Nordland, Ingeborg Steinholt, karakteriserer avtalen mellom regjeringspartiene som en hestehandel med svært mange baksider for miljøet og næring. Hun mener den utgjør startskuddet for kappløpet om oljevirsomhet i Barentshavet.

Største åpning noensinne

– Vi som slåss for et bærekraftig og framtidssretta Nord-Norge vant en viktig etappeseier da regjeringa bestemte seg for ikke å sette i gang konsekvensutredning om havområdene utafor Lofoten, Vesterålen og Senja denne stortingsperioden. Men i punktene med liten skrift har Stoltenberg sørga for flere gavepakker til oljeindustrien, mener Steinholt.

– For det første har vi ikke fått noe varig garanti mot oljevirsomhet utafor Lofoten, Vesterålen og Senja. Kampen er bare satt på vent. For det andre fjerner vedtaket tidligere restriksjoner på oljevirsomhet. Den kystnære sonen i Barentshavet, som tidligere var verna, er nå åpna for oljeaktivitet. Det som blir markedsført som et miljøvedtak fra regjeringas side er i virkeligheten en av de største åpningene av nye områder noensinne.

– Det kan virke som om Arbeiderpartiet fullstendig har glemt Norges klimaforpliktelser. Petroleumindustrien er den suverent største produsenten av forurensende klimagasser i Norge. Og det er jo ikke som om oljeutvinning i Barentshavet produserer mindre klimagass enn utafor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Katastrofalt ved ulykke

– I Russland er opposisjonen svært bekymra for hva slags konsekvenser oljevirsomhet i Barentshavet kan få for fiskeriindustrien i området. Når Dumaen ratifiserte delelinjeavtalen måtte de derfor presisere at oljevirsomheten ikke må skade fiskeripotensialet på noen av delelinjesidene. På samme vis som utafor Lofoten,

Ojemotstander: Fylkestingsrepresentant i Nordland, Ingeborg Steinholt. Foto: Brage Aronsen.

Vesterålen og Senja utgjør fiskeriet et viktig ankepunkt mot oljevirsomhet i Barentshavet. Reaksjonene i norsk oljebransje vitner på sin side om at bransjen nå forventer frie tøyler til å herje Barentshavet med regjeringas velsignelse, sier Steinholt.

– En oljeulykke i Barentshavet vil få katastrofale følger. Været i området er altfor voldsomt for dagens oljevernberedskap. Oljelensene vi har til disposisjon tåler to-tre meter høye bølger og vil ikke holde i Barentshavet. Oljeutslippet fra Full City i Telemark sommeren 2009 og eksplosjonen på oljeriggen Deepwater Horizon i Mexicogulfen i fjor viser at en aldri kan helgardere seg mot ulykker. Tilsvarende ulykker i Barentshavet vil gjøre ubotelig skade.

Framtida må bli fornybar

– Nord-Norge, og spesielt Finnmark, har vært statens salderingspost i mange år. Vi er enige i at det nå er Nord-Norges tur til å blomstre, men det kan ikke overlates til en oljeindustri som vil pumpe arbeidsplasser og ressurser sørover. Staten kunne for eksempel brukt de 500 millionene som gikk med til undersøkelser i forhold til forvaltningsplanen for havområdene Nordland VI, VII og Troms II på rekruttering til fiskeriene eller satsting på lokal industri og næringsvirsomhet. Dette ville i motsetning til oljevirsomhet gitt positive ringvirkninger i nord.

– Rødt vil ikke stenge oljekranene i morra, vi ønsker en kontrollert nedtrapping. Det innebærer å ikke åpne nye felt. I stedet trenger vi en storstilt satsing på fornybar energi som solceller og bølgekraft. I rapporten Fossilfri Framtid viser vi hvordan det er mulig å kutte 40% i norske utslipp uten reduksjon av arbeidsplasser i energiproduksjonen. Nå må regjeringa velge mellom kortsiktig profitt eller framtidssretta bærekraft, avslutter Steinholt.

Faglig ansvarlig i Rødt: Anders Hamre Sveen. Foto: Magne Hagesæter.

– Bevar uførepensjonen

UFØREPENSJON

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Etter at regjeringa har forberedt seg i årevis, skal Stortinget etter planen vedta ny lov om ytelser til uføre før sommeren. Lovendringene vil gjøre livet vanskeligere for svært mange, mener Anders Hamre Sveen, faglig ansvarlig i Rødt.

Mer enn fire av ti blir uføre før pensjonsalder. Samtidig er seks av ti uføre kvinner. Hardest ramma blir de som har hatt lavest lønn fra før, det vil si yngre uføre og kvinner.

– Rødt mener at uføre allerede får for lite. Vi går mot enhver form for levealdersjustering av alderspensjonen til uføre. Vi går mot alle forslag om redusert barnetillegg og krever at uføre fortsatt skal skatte som pensjonister, sier Hamre Sveen.

– LO-kongressen vedtok i 2009 at ytelsene til uføre må ligge minst på dagens nivå. Skal kongressvedtaket tas på alvor, må LO gå mot et hvert forslag om levealdersjustering av alderspensjonen. Det holder ikke med delvis kompensasjon. Rødt krever at uføre skjermes helt for levealdersjusteringa.

I dag har uføre lov å tjene inntil 1 G, 75 000 kroner, uten trekk i uførepensjonen. Senterpartiet har tidligere krevd at denne ordninga videreføres, men i mars meldte partiet at de nå aksepterer at uføre får tjene mindre. Det liker Hamre Sveen dårlig.

– Rødt aksepterer ingen kutt i fribeløpet som uføre i dag har lov å tjene ved siden av trygda. Det kan ligge mye håp i å vite at en kan tjene litt ekstra om helsa i en periode skulle bli litt bedre. Kanskje en mulighet til å skifte ut en nedslitt sofa eller gjennomføre en kostbar tannreparasjon som har måttet vente, sier Sveen.

Da arbeidsavklaringspenger blei innført i mars i fjor, blei det behovsprøvde barnetillegget borte for dem som tidligere hadde mottatt tidsbegrensa uførestønad. I stedet kom et flatt barnetillegg på 7020 kroner i året.

– Barnetillegget for lavinntektsfamilier må opp igjen, minst på det gamle nivået på 30 000 kroner. Barn skal ikke straffes med fattigdom om foreldrene blir uføre, sier Hamre Sveen.

– Det er flott at Aksjon Forsvar dagens uføretrygd oppfordrer til politisk streik og felles aksjonsdag 31. mai. Rødt slutter seg til denne oppfordringa. Kampen om uføretrygda er ingen liten sak og angår oss alle, fordi vi alle kan bli uføre. Uføre har ikke egne kampmidler å forsvare seg med. Fagbevegelsen må derfor være villig til å sette makt bak krava sine til uføreforhøringa, sier Hamre Sveen og avslutter:

– 31. mai må det bli synlig over hele landet at vi ikke godtar kutt i uførepensjonen. Dette er vel verdt en politisk streik.

Håper på et fritt og demokratisk Egypt

Seier: Folkelig mobilisering klarte til slutt å styrte Mubarak-regimet i Egypt. Foto: Ahmed Al-Hilali/CC.

MIDTØSTEN

Brage Aronsen brage@roedt.no

2011 kommer til å huskes som året Midtøstens folk reiste seg. Rødt Nytt har snakket med Islam Youssef som deltok i demonstrasjonene som veltet Egypts president Hosni Mubarak.

Til daglig arbeider Youssef ved Center for Advanced Study in Theoretical Linguistics ved Universitetet i Tromsø. Ved en tilfældighet befant han seg i hjemlandet da protestene mot Mubaraks tredve år lange diktatur brøt ut. Han beskriver protestene på Tahrir-plassen som en eksplosjon av optimisme og framtidshåp.

– Jeg deltok for det meste i demonstrasjonene i hjembyen min Alexandria, men jeg var også en dag på Tahrir-plassen i Kairo. Det var den mest fantastiske opplevelsen i mitt liv. Stemninga bar preg av enhet, besluttsomhet og spontanitet. Folk fra alle samfunnslag var med, menn og kvinner, muslimer og kristne, byfolk og bønder.

– Demonstrantenes krav økte dag for dag, fra grunnleggende reformkrav til kravet om et regimeskifte tre dager seinere. Å fjerne Mubarak var det ingen som seriøst gikk inn for 25. januar, men i løpet av 28. januar blei Mubaraks avgang det urokkelige hovedkravet.

– Konkret krevde folk en slutt på korrupsjonen, slutt på unntakstilstanden, ny grunnlov og rettslig forfølgelse mot alle korruperte ledere og de ansvarlige for at demonstranter blei skutt.

Hva slags rolle hadde fagbevegelsen i revolusjonen?

– Revolusjonen begynte gradvis gjennom sammensmeltinga av bevegelsen for faglige rettigheter i industribyene og bevegelsen mot politibrutalitet og korrupsjon. Fagbevegelsen har vært en viktig mobiliserende kraft, og jeg tror de vil fortsette å spille en slik rolle framover. Fagbevegelsen har utvilsomt tjent mye på revolusjonen, og den vil opptre som vaktbikkje i framtida. Den er bevisst på sin viktige rolle i utviklinga av det nye Egypt.

Et sjølstendig Midtøsten

Den egyptiske revolusjonen var inspirert av et tilsvarende opprør i Tunisia som presset landets diktator Ben Ali i eksil. Også land som Libya, Syria og Bahrain opplever nå store folkelige opprør. Youssef tror vi får se et mer sjølstendig Midtøsten i åra som kommer.

– De diktatoriske og korruperte regimene er definitivt den felles årsaken til den folkelige mobiliseringa i regionen. Regimene har opprettholdt fiendtlighet og mistro mellom naboland som deler mye felles kultur og historie. De fleste av disse regimene er allierte av Vesten, på grunn av forhold alle kjenner til. Revolusjonene kan tolkes som en dominoeffekt utløst av ønsket om uavhengighet, en felles lengsel etter tapt frihet.

Hvordan vil disse landenes forhold til Vesten endre seg?

– Vi kan nok forvente at disse landene vil bli mer sjølstendige, i stedet for blindt å følge Vesten og USA slik de forrige regimene gjorde. De nye regjeringene må sørge for å representere folkeviljen og må forholde seg til Vesten basert på felles interesser. De vil fortsatt inngå allianser, men bare når de er rettfærdige og formålstjenlige for folk og ikke bare for det sittende regimet.

Veien videre

Fallgruvene etter regimeskiftet er mange, og det har ikke skorta på dystre spådommer om framtida. Youssef er imidlertid optimist. Han har ingen tro på at hverken militæret eller fundamentalistiske krefter kan stjele folkets seier.

Kan Egypt bli et nytt Iran?

– Jeg tror ikke det. Den islamofobiske panikken rundt Egypt tar ikke hensyn til historiske og demografiske forhold, den komplekse rollen til Det muslimske brorskap og den dominerende visjonen om et sekulært og liberalt Egypt. De progressive gruppene i Egypt vil sørge for et helt annet utkomme enn i Iran. Dagens unge deler en avansert analyse av islamistisk moralisme. De er villige til å gjøre hva som helst for å hindre at politibrutaliteten og det moralske hykleriet de har lidd under, skal vende tilbake.

Demonstrant: Islam Youssef deltok i den egyptiske revolusjonen. Foto: Privat.

Så Det muslimske brorskap er ingen trussel mot revolusjonen?

– Det muslimske brorskap sier de ikke ønsker å styre Egypt. De har blant annet garantert at de ikke vil ta mer enn en tredjedel av setene i parlamentet og at de ikke vil stille noen politiske ambisjoner, men den dominerende visjonen for morgendagens Egypt er sekulær. De islamistiske gruppene er ikke sterke nok til å oppnå parlamentarisk flertall.

– Mubaraks regime brukte Det muslimske brorskap til å skremme Vesten og hevdet de var det eneste alternative til hans diktatur. Under dette islamofobiske bakteppet legitimerte Vesten sitt samarbeid med diktaturet og ba arabere og muslimer om å ta til takke med å fortsette å leve under tyranni.

Er du bekymra over at militæret nå har makta i Egypt?

– Nei. Militæret spilte en viktig rolle i revolusjonen og avsettelsen av Mubarak, og sørga for begrensa tap. Begivenhetenes gang har pressa dem til å bli revolusjonens voktere, og så langt har de vist at de er villige til å ta den oppgaven. De har gitt mange gode indikasjoner på at de ikke ønsker å beholde makta, de er i dialog med en rekke samfunnsgrupper, og de har etterkommet mesteparten av demonstrantenes demokratiske krav. Folk har gode grunner til å stole på militæret, men de er også klar over at revolusjonen ikke er over. Kravene om politiske og økonomiske reformer har ikke stilnet, og folket kjenner veien til Tahrir-plassen.

Erykter langvarig borgerkrig i Libya

Borgerkrig: Rødt mener stillingskrigen i Libya må løses med forhandlinger. Foto: Nasser Nouri/CC.

MIDTØSTEN

Brage Aronsen brage@roedt.no

– Krigen i Libya føyer seg inn i en rekke kriger etter murens fall, hvor rike europeiske stater går inn med militærmakt i andre stater for å tvinge fram sin foretrukne politikk. Resultatet av den planløse intervensjonen i Libya kan bli en blodig og langvarig borgerkrig. Alternativet er å støtte demokratibevægelsen gjennom å arbeide for en diplomatisk løsning, sier Rødt-leder Turid Thomassen.

– Etter at det norske Libya-bidraget blei underlagt NATOs kommando, er de humanitære argumentene for militær intervensjon ytterligere svekket. Sjølv om forsvarsminister Grete Faremo insisterer på at operasjonens mandat er klart og utvetydig, er det stor splittelse internt i NATO om både målet med operasjonen og hva slags virkemidler som kan tas i bruk. Enkelte snakker om behovet for å gå inn med bakkestyrker, sjølv om vedtaka i FN eksplisitt sier at dette ikke er aktuelt.

– Vi frykter at operasjon Unified Protector kan lede Libya ut i en langvarig borgerkrig av samme merke som de vi har sett i andre afrikanske land. Hvis målet er å beskytte sivile må en politisk løsning på plass. Det innebærer at Gaddafi forsvinner, og det inngår ikke i mandatet til NATO-operasjonen, sier Thomassen.

Demokrati forutsetter dialog

Det libyske samfunnet er svært ulikt de andre landene i regionen. Landets stammestruktur gjør situasjonen langt mer kompleks enn den var i Egypt og Tunisia. Gaddafi er ingen tradisjonell president og hvis han fratrer etterlater han seg få institusjoner å bygge et nytt samfunn på. En demokratisering av Libya krever derfor et omfattende diplomatisk arbeid, mener Thomassen.

– Norge bør erklære seg villig til å bidra til forhandlinger i regi av de nærliggende landene, med sikte på en politisk løsning som inkluderer politiske reformer i Libya.

– Rødt deler ikke Stortingets forestilling om

Rødt-leder: Turid Thomassen. Foto: Brage Aronsen.

at norske bombefly kan demokratisere Libya. Vi står fjellstøtt bak det rettferdige opprøret mot Gaddafi-diktaturet, men vi tror ikke vestlig militær innblanding er løsningen. Husk at flyforbudssonen over Bosnia ikke stoppa massakren i Srebrenica i 1996, sier Thomassen.

Splittelse og usikkerhet

– Det er også verdt å minne om at det rettes mye kritikk mot den vestlige intervensjonen i den arabiske verden. Kort tid etter operasjonen startet uttalte Amr Moussa, generalsekretær i Den arabiske liga, at «Det som skjer er noe annet enn målet vi hadde om å innføre en flyforbudssone. Det vi ønsket var at sivile libyere skulle bli beskyttet, ikke bli bomba av Vesten».

– Opprørsbevegelsen er ingen ensarta politisk gruppering. Ikke alle opprørerne ønsker intervensjonen velkommen. Hvis Gaddafi faller er det lite igjen som forener dem. Vi tror den beste måten å stimulere til en reell demokratisk utvikling, er gjennom forhandlinger og samtaler.

– FN-resolusjon 1973 om Libya pålegger FNs generalsekretær å sende en utsending til Libya for å få i gang forhandlinger. På dette området kunne Norge spilt en viktig rolle. I stedet fokuserer regjeringa på å imøtegå amerikanernes krigshisleri. Erfaringene fra Irak og Afghanistan viser hvordan krigen utvikler en egen logikk når den først er i gang. Verden trenger ikke flere hengemyrer skapt av vestlige bombefly, avslutter Thomassen.

Fra SV til Rødt: Marielle Leraand er en av flere fredsaktivister som har forlatt SV. Foto: Privat.

Fredsaktivister går fra SV til Rødt

FREDSARBEID

Brage Aronsen brage@roedt.no

Krigen i Libya splitter både NATO-landene og vår hjemlige venstreside. Ni fredsaktivister har meldt seg ut av SV i protest mot regjeringas støtte til krigen. Rødt Nytt har spurt Marielle Leraand om bakgrunnen for overgangen til Rødt.

Leraand, var inntil nylig leder av Oslo SVs internasjonale gruppe. Nå står hun på Rødts Osloliste til kommunevalget til høsten. Hun forklarer hvorfor begeret har rent over for fredsaktivistene i SV:

– Da NATO bomba Kosovo i 1999 var det bare partiledelsen og flertallet av SVs representanter på Stortinget som støtta krigen. Denne gangen er det partiets høyeste demokratiske organ som vedtar en støtte til en NATO-leda krig. Nå er det fare for at vi kan få et nytt Irak med en langvarig krig og okkupasjon, og omsider et udemokratisk marionettregime for vestlige interesser. USA vil endelig få sin første militærbase i Afrika. Frankrike og Storbritannia, sammen med USA og andre i koalisjonen av villige, vil sikre seg tilgang til Libyas olje, sier Leraand.

Hun forteller at åtte av de ni utmeldte SV-medlemmene nå vil fortsette antikrigsarbeidet i Rødt.

– SV og regjeringa burde blankt avvist å delta på den ene sida i en borgerkrig. De burde i stedet argumentert for at FN skulle arbeide for våpenhvile og fredsforhandlinger mellom partene. Det er mangelen på analyser og helt feilaktige konklusjoner i forhold det som skjer i Libya, som nå gjør at jeg har gitt opp SV som fredsparti. Rødt er det eneste partiet i Norge som analyserer og konkluderer riktig i denne saken, og som stiller seg på den norske og internasjonale fredsbevegelses side.

Har ikke verdenssamfunnet et ansvar for å hindre en diktator i å massakrere sitt eget folk?

– Jo, men det er ikke slik det realpolitiske verdensbildet ser ut. Stormaktene er ikke fredelig innstilte hjelpere, som straffer de slemme diktatorene og støtter de snille, demokratiske folkevalgte statslederne. Det er en idealistisk forestilling om verden å tro at stormaktene vil bidra til å hjelpe en sivilbefolkning av ren godhet. I dette tilfellet dreier det seg også om å delta på den ene siden i en borgerkrig, og da vil sivilbefolkningen stå overfor muligheter til å bli massakrert fra tre hold: Gaddafis styrker, opprørerne og nå NATOs krigsmaskiner i tillegg.

Hvordan kan folk bidra til å bygge opp en kraftig fredsbevegelse?

– Ved å sette av tid. Fredsarbeid er et langdistanseløp. Det tar tid å bygge et solid antikrigsnettverk. Samtidig må vi sammen forsøke å ta noen mindre og lengre spurter inn i mediebildet, vi må demonstrere og debattere, for å vekke slumrende fredsvener til viktig slag.

Oljehistoriker: Helge Ryggvik. Foto: Aschehoug.

– Oljepresset vil auke

– Oljedirektoratets undersøkingar i LoVeSe var skuffande for oljenæringa, det dempa difor presset på regjeringa for å utvinne olje i området, seier Helge Ryggvik, oljehistorikar og forfattar av boka «Til siste dråpe».

– Barentshavet er òg veldig viktig for oljenæringa, og oljeboring der kan ha like alvorlege miljøkonsekvensar. Likevel skal vi ikkje underslå at Lofoten og Vesterålen har vore ei viktig symbolsak og at utsetjinga er ein viktig siger, seier han.

– Opprøret i Midtausten aukar presset på desse ressursene. Om eit viktig oljeproduiserande land som Saudi-Arabia blir ståande utanfor Vestens hegemoni, blir det fort veldig dramatisk. Då vil presset auke drastisk, ikkje berre på Lofoten og Vesterålen, men òg områda lengre nord for Barentshavet. Det var difor Vesten i si tid satsa på oljeproduksjon i Nordsjøen, fordi det var eit meir politisk stabilt område. Men no er ressursane snart tømte og vi er i gang med eit dramatisk avslutningsspel om oljeressursane, seier han.

Magne Hagesæter magne@roedt.no

Tillitsvalgt: Are Saastad. Foto: Brage Aronsen.

Saastadsaken ruller vidare

Fagforbundet på Aker sykehus tok opp kampen da styret i Oslo Universitetssykehus (OUS) vedtok at Aker skulle nedlegges. Det førte til at OUS ville kvitte seg med tillitsvalgt, Are Saastad, ved å overføre han til Ahus fra januar i år.

Aker-foreninga mener Saastad hører til på Aker og gikk til retten for at Saastad skulle få bli til saken var rettslig prøvd. I første omgang blei det tap. Anken på forføyningssaken avgjøres i disse dager i lagmannsretten. Det har vakt bestyrtelse og oppmerksomhet at OUS har innkalt leder i Fagforbundet Oslo som sitt vitne.

Hadde det ikke vært så viktig for OUS å fjerne en brysom tillitsvalgt, ville saken vært løst for lengst. OUS viste ingen slik vilje, og for foreninga stod bare rettens vei tilbake. Der OUS har makt og midler har Saastad måttet stole på solidaritet og støtte. Foreninga takker for bevilgninger og garantier, men ber om at kronerullinga fortsetter.

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Barnehage: Kontantstøtten står i veien for full barnehagedekning. Foto: Stock.xchng.

– Vekk med kontantstøtten

Regjeringa vil kutte kontantstøtten for toåringar, men til gjengjeld frede kontantstøtten for ettåringar. Raudt vil i staden bruke pengane på barnehagar.

– Raudt vil bruke pengar på barnehagar, ikkje på kontantstønad og privat barnepass, seier Trude Koksvik Nilsen, leiar av Raudt sitt kvinneutval.

– Å kutte delar av kontantstøtta er eit skritt i riktig retning, men å frede det som då blir igjen av ordninga heng ikkje på greip.

– Ei stor amerikansk undersøking for eit par år sidan synte at barnehagar av god kvalitet lukkar gapet i skuleprestasjonar mellom fattige og velstående barn. SSB har tal som syner at dei som har gått i barnehage seinere har tatt lengre utdanning og sjeldnare er arbeidsledige enn dei som ikkje har gått i barnehage. Folkehelseinstituttet har sagt at barnehagen er blitt vårt mest effektive virkemiddel for å ivareta barn si psykiske helse.

– Barnehagar er viktig for foreldre, det er ein viktig arbeidsplass, men først og framst er barnehagar viktig for barna. Kontantstøtten stel pengar frå barnehagar. I tillegg er dette noko som råkar damer, fordi ein ser at kvinner ofte tilpassar

Leiar av Raudt sitt kvinneutval: Trude Koksvik Nilsen. Foto: Magne Hagesæter.

si tilknytning til arbeidslivet til si rolle i familien, seier Koksvik Nilsen, som konstanterer at 85,7 % av alle kontantstønadmottakarar er kvinner.

– Sist men ikkje minst er kontantstøtten eit integreringsproblem. Ein kan ikkje vere oppteken av ei god integrering og samstundes tilretteleggje for at innvandrarbarn og innvandrandamer skal kunne vere heime i staden for i barnehagar og i arbeid, avslutter Koksvik Nilsen.

Magne Hagesæter magne@roedt.no

– Bryt Arbeidsmiljølova med overlegg

– Bemanningssenteret ved Haukeland sjukehus opererer på ein tvilsam måte. Det er om lag femten stykk som er fast tilsett der, medan heile 200 sjukepleiarar er såkalla timetilsette. Dette til trass for at dei ulike avdelingane kvar einaste dag har bruk for heile 60 vikarar som kan steppe inn, seier Anna Kathrine Eltvik, Raudt sin andrekandidat ved kommunevalet i Bergen.

– Britt Velsvik er leiar ved Bemanningssenteret. Ho var tidlegare sjef i Adecco vikarbyrå, det same vikarbyrået som i dag har kontrakt med nettopp Haukeland sjukehus om å levere vikarar. Haukeland sjukehus har ikkje berre gjeve Adecco ein gullkanta vikarkontrakt, men overser glatt at vikarane ikkje vert behandla etter norsk lov.

– Dette er soleklare brot på Arbeidsmiljølova. Der står det nemleg at arbeidsgjevar minst ein gong i året skal drøfte bruken av mellombelse tilsette med tillitsvalde, og at ein fortrinnsvis skal tilby dei tilsette faste stillingar så sant det let seg gjere. Når dei treng seksti vikarar kvar einaste dag, så let det seg gjere.

Bystyrekandidat: Anna Kathrine Eltvik. Foto: Gunn Elisabeth Hauge.

– Hovedtillitsvalgt ved Helse Bergen, Brita O. Tarberg har gjort det kjent at heile 4000 brot på arbeidstidsbestemmingar er påvist på Haukeland sjukehus sidan 2009. Saka er meldt til Arbeidstilsynet.

– Kombinasjonen av masse deltidstillingar, grunnbemanning på eit minimum og eit stort omfang av vikarar og ekstravaktar er heller ikkje eit godt fundament for god kvalitetet i pasientbehandlinga, avsluttar ho.

Magne Hagesæter magne@roedt.no

Blir rangert: Høyre innfører karakterer i 7. klasse i Osloskolen. Foto: ND Strupler/CC

Skolen skal handle om læring, ikke rangering

RØD UNGDOM SKOLE

Marte Teigen marte@sosialisme.no

I begynnelsen av mars proklamerte skolebyråd i Oslo, Torgeir Ødegaard (H), at han vil innføre karakterer i 7. klasse i Osloskolen, uten å søke Kunnskapsdepartementet om lov. Skolepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom, Mikkel Øgrim, reagerer på at Høyre nå prøver å innføre karakterer i barneskolen.

– Så unge elever bør ikke begynne å tenke på sine prestasjoner som et tall fra 1 til 6, sier Øgrim.

For tre år siden søkte ti barneskoler i Oslo Utdanningsdirektoratet om å få starte et prøveprosjekt med karakterer i basisfag i barneskolens siste år, 7. klasse. Dette fikk de avslag på men nå omgår skolebyråden opplæringsloven, ved å starte ei ordning der elever ned i 12-årsalderen får muntlig tilbakemelding på hvilken karakter de skulle fått. Øgrim mener dette er en praksis som ikke er uvanlig i Osloskolen.

Ikke motiverende

– Vi har sett det før med Osloprøvene, snikvurdering i barnehagen og nå altså med karakterer i 7. klasse. Torgeir Ødegaard vil rangere elevene opp mot hverandre. Byråden velger å overkjøre hva lærerne mener, samtidig som han hevder at karakterer vil bidra til mindre frafall og bedre motivasjon, sier Øgrim som mener karakterer har den motsatte effekten av det Ødegaard påstår.

– Ungdom blir ikke motivert av å bli vurdert som et tall mellom 1 og 6. Det elevene trenger er skikkelig tilbakemelding på hvordan de kan forbedre seg faglig, samt god oppfølging, sier Øgrim.

– Man trenger ikke å være utdanna pedagog for å forstå at å gi en toer til en barneskoleelev ikke

Karaktermotstander: Mikkel Øgrim, skolepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom. Foto: Stian Nicolajsen.

akkurat bidrar til motivasjonen. Det er helt andre tiltak som må til for å øke elevenes arbeidsvilje, legger han til.

Ønsker leksefri skole

– Det man heller burde gjort er å gjøre skolen leksefri. Lekser fører til frustrasjon og motivasjonsproblemer for de elevene som ikke forstår dem. At man har lagt deler av pensum utafør skolen legger press på både elever og foreldre. I tillegg øker lekser forskjellene mellom de gode og dårlige elevene, sier Øgrim.

– Hvis en elev ikke forstår pensum når han eller hun er på skolen, hjelper det ikke at eleven må slite på egen hånd hjemme. Dessuten har lekser svært liten effekt på læringen, og dermed ville man fått mer læring ut av å forbedre undervisninga på skolen og minke antall elever per lærer for å sikre skikkelig oppfølging.

Dagen etter at skolebyråden var ute med forslaget oppfordra Utdanningsforbundet sine medlemmer om å boikotte forsøka.

– Dette er et utrolig flott initiativ fra Utdanningsforbundet. Kanskje det kan hjelpe Ødegaard til å forstå at Osloskolen ikke er til for rangering, men for læring, avslutter Øgrim.

Faglig ansvarlig: Audun Ulvsønn Nyheim. Foto: Rød Ungdom.

Vil velge sjefen sjøl

RØD UNGDOM ARBEIDERMAKT

Marte Teigen marte@sosialisme.no

– Vi vil utvide demokratiet i Norge til å omfatte arbeidsplassen. I dag har vi muligheten til å stemme på politikere, men arbeidsfolk har ingenting de skulle ha sagt når det kommer til hvem som bestemmer over arbeidsplassen deres, sier Audun Ulvsønn, faglig ansvarlig i Rød Ungdom.

I mai lanserer Rød Ungdom sin nye kampanje om arbeidermakt. Kampanjens krav er like enkelt som rettferdig: Velg sjefen sjøl. Ulvsønn mener arbeidsfolk har rett til å få være med på avgjørelser som angår arbeidsplassen deres og peker på at norske sjefer har uforholdsmessig mye makt.

– Sjefen for en bedrift har mye makt i forhold til å regulere arbeidsvilkår, bestemme turnus og vurdere de ansattes innsats. Til syvende og sist har også bedriftseiere makt til å legge ned hele bedrifter eller kutte antall ansatte. Personer med så mye makt burde bli valgt av folk med tilknytning til sjølve arbeidet, ikke av investorer eller bedriftsstyrer som bare tar hensyn til selskapets økonomiske interesser, mener Ulvsønn.

Ulvsønn mener videre at den formen for representativt demokrati vi har i dag ikke er tilstrekkelig for å sikre vanlige folk en reell demokratisk innflytelse over egen hverdag. Det er et paradoks at folk har mye de skulle ha sagt i store, nasjonale spørsmål, men desto mindre når det gjelder de små spørsmålene som betyr mye i hverdagen.

– I kampanjen vil vi trekke fram eksempler på demokrati som har vært lite utforsket i Norge, som at arbeidsfolk sjøl bestemmer hvem som skal være sjef. Vi vil også peke på at det er mulig å drive bedrifter som er eid og styrt av de som jobber der. Startskuddet for kampanjen går på arbeidernes internasjonale kampdag 1. mai.

– I hele Norge vil Rød Ungdom gå i 1. mai-tog under parola «Velg sjefen selv». Vi kommer også til å aksjonere, holde foredrag om arbeidermakt og generelt prioritere faglig politikk gjennom hele mai, sier Ulvsønn.

– Vi har blant annet laget et eget blad om arbeidermakt, et temahefte, og en kampanjefilm. I tillegg deler vi ut klistremerker med påskriften «Demokratiet stopper her», som aksjonister kan klistre på utsiden av arbeidsplassen sin. Ulvsønn har som mål at kampanjen skal gjennomføres i hele Norge. Derfor skal Rød Ungdom arrangere en rekke åpne møter med arbeidermakt og demokrati som tema.

– Vi tror dette blir en gylden mulighet for lokallagene til å skape kontakt med unge fagorganiserte rundt om i landet. Vi vil inspirere ungdom til å tenke nytt, og til å sette spørsmålstegn ved hvorvidt det demokratiet vi har i dag egentlig er bra nok. Jeg mener i hvert fall at vi har en lang vei å gå før vi er i mål, avslutter Ulvsønn.

Marsjerer for å hente soldatene hjem

Hent dem hjem: Fredsinitiativet vil sette en dato for norsk uttrekning fra Afghanistan. Foto: ISAF Media.

FREDSARBEID

Brage Aronsen brage@roedt.no

En rekke NATO-land er på vei ut av krigen i Afghanistan. Norge bør også sette en dato for å hente de norske soldatene hjem, mener Fredsinitiativet og inviterer til fredsmarsj fra Eidsvollsbygningen til Eidsvolls Plass i Oslo 6. - 8. mai.

– Eidsvoll og 8. mai symboliser vår egen sjølråderett. Det symboliserer også solidaritet og motstand mot at andre folk og nasjoner skal utsettes for angrepskrig og okkupasjon, sier leder i Fredsinitiativet, Reza Rezaee til Rødt Nytt.

– Etter 10 år med norsk deltakelse i krigen i Afghanistan vil vi samle våre krefter og synliggjøre fredsbevegelsen. Med denne marsjen håper vi å vise fram våre krav og snakke med folk utafør Oslo underveis. Vi ønsker også å skape mer samhold mellom organisasjoner som er tilknyttet Fredsinitiativet.

– Vi vil ikke bare at Norge skal si at styrkene skal trekkes ut, men også sette en konkret dato for når uttrekningen skal starte. Vi krever at Norge avslutter deltakelsen i krigen og at regjeringa sier nei til nye

Fredsaktivist: Reza Rezaee er leder i Fredsinitiativet. Foto: Åsmund Sunde Valseth.

styrkebidrag i framtida. Når flere NATO-land enten har trukket seg ut eller har sagt at de skal trekke seg ut i 2011 er det vanskelig å forstå hvorfor Norge vil være sistemann som er igjen i Afghanistan.

– Marsjen starter med en markering ved Eidsvollbygningen og går derfra til Jessheim. Deretter skal vi innom Lillestrøm, Lørenskog og Grünerløkka, før vi avslutter foran Stortinget søndag. Vi har et mål å samle rundt 100 mennesker den første dagen og håper på flere hundre den siste dagen, forteller Rezaee.

For mer informasjon se www.fredsinitiativet.no

HVA SKJER?

6. - 8. mai
FREDSMARSJ 2011

Fra Eidsvoll til Oslo.
www.fredsinitiativet.no

6. - 8. mai
RØDTS
VALGKAMPKONFERANSE

Oslo. www.roedt.no

9. mai
SEMINAR OM EØS
OG GRUNNLOVEN

Oslo. www.neitileu.no

21. mai
LANDSMØTE FOLKEAKSJONEN
OLJEFRITT LOVESE

Aust-Lofoten Vgs. www.folkeaksjonen.no

23. mai
VELFERDSKONFERANSEN

Folkets hus, Oslo.
www.velferdsstaten.no

31. mai
AKSJONSDAG FOR
UFØRETRYGDA

www.uforepensjon.no

ANNONSE:

 Valg 2011
Rødt Valgkampkonferanse

KNUT NÆRUM   **ASBJØRN WAHL**   **MYLITTLEPONY**

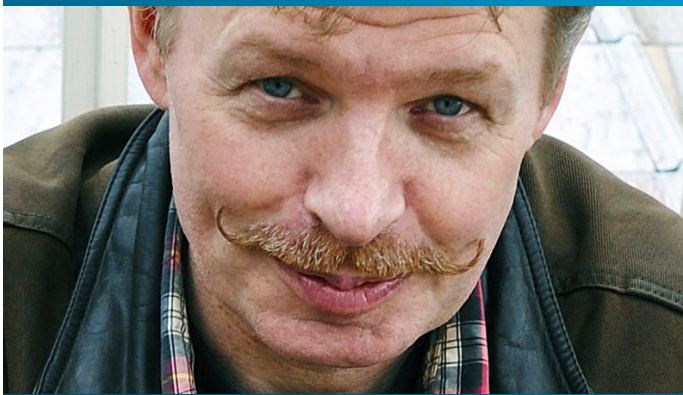
Are Saastad
Turid Thomassen
Terje Kollbotn
Elin Volder Rutle
Jørn Ljunggren
Mimir Kristjansson

6. - 8. mai, Oslo

lønna
400 kr
studenter og ulønna
200 kr
roedt.no

ANNONSE:

**KRONERULLING
FOR ARE SAASTAD**

Fagforbundet Aker skal til lagmannsretten for å forsøke å få beholde sin tillitsvalgte, Are Saastad, ved Aker Sykehus. Støtt rettssaken ved å gi et bidrag til konto: 0530.04.44190, merket Støtte til Are Saastad ved Aker sykehus' venner.

ANNONSE:

Magnhild Folkvord og
Ebba Wergeland:

SEKSTIMERSDAGEN

- den neste store
velferdsreforma?

Kva skal til for at sekstimarsdagen skal bli realitet i Noreg? Anten du meiner at sekstimarsdagen er eit vakkert, men urealistisk prosjekt, eller ein luksus vi ikkje har råd til, finn du kan henda grunn til å tenkja nærare etter når du les denne boka.

Kjøp «Sekstimarsdagen - den neste store velferdsreforma?» i forlagets nettbutikk på www.gyldendal.no

Bli medlem i Rødt!

Er du mot krigen i Afghanistan? Er du opptatt av miljø, rettferdig fordeling og styrking av velferdsstaten? Ønsker du et annet, mer solidarisk samfunnssystem? Da er Rødt partiet for deg!

Rødt, Osterhaus' gate 27, 0183 Oslo / roedt@roedt.no / www.roedt.no / 22 98 90 50

Abonnér gratis på Rødt Nytt